

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра риторики и методики преподавания языка и литературы**

ЛАЗАРЧИК Анастасия Сергеевна

**ОБУЧЕНИЕ СИНТАКСИЧЕСКИМ НОРМАМ НА УРОКАХ
РУССКОГО ЯЗЫКА В VIII–IX КЛАССАХ**

Аннотация к магистерской диссертации

Научный руководитель
Савко Инна Эдуардовна,
кандидат педагогических наук,
доцент

Минск, 2025

АННОТАЦИЯ

Структура и объем магистерской диссертации. Магистерская диссертация состоит из введения, общей характеристики работы, трех глав, заключения и списка использованных источников, включающего 43 наименования. Объем магистерской диссертации составляет 67 страниц, текст включает 5 таблиц.

Ключевые слова: ПРАВИЛЬНОСТЬ РЕЧИ, ОБУЧЕНИЕ СИНТАКСИЧЕСКИМ НОРМАМ, ГРАММАТИЧЕСКИЕ ОШИБКИ, ТИПОЛОГИЯ УПРАЖНЕНИЙ, VIII КЛАСС, IX КЛАСС.

Объект исследования – процесс обучения синтаксическим нормам русского литературного языка учащихся VIII и IX классов учреждений общего среднего образования.

Предмет исследования – методика обучения синтаксическим нормам на уроках русского языка в VIII–IX классах учреждений общего среднего образования.

Цель исследования – разработка методики обучения синтаксическим нормам на уроках русского языка в VIII–IX классах.

Методы исследования: теоретический анализ научной литературы по лингвистике и методике преподавания русского языка с целью формирования теоретической основы методики обучения; анализ учебных программ и учебных пособий по русскому языку; целенаправленное наблюдение за образовательным процессом в учреждении общего среднего образования; моделирование методики обучения синтаксическим нормам; анализ и обобщение полученных результатов.

Полученные результаты и их новизна. Теоретически обоснована и практически разработана комплексная методика обучения синтаксическим нормам на уроках русского языка в VIII и IX классах, подготовлены и апробированы дидактические материалы для обучения нормам построения словосочетаний, простых неосложненных и осложненных предложений, сложносочиненных и сложноподчиненных предложений, предложений с чужой речью.

Достоверность материалов и результатов магистерской диссертации обеспечивается за счет: обращения к широкому кругу научной литературы, являющейся лингвометодической базой исследования, корректности цитирования; теоретического обоснования предлагаемой методики обучения синтаксическим нормам с учетом существующих в современной методической науке достижений, апробации данной методики автором исследования в процессе работы учителем русского языка в

учреждениях общего среднего образования; положительной оценки разработанной методики на шести научных конференциях, отражения результатов исследования в пяти публикациях; внедрения результатов исследования в практику работы ГУО «Гимназия № 4 г. Барановичи»; возможности проверки и воспроизведения разработанной методики при обучении русскому языку в учреждениях общего среднего образования.

Область возможного практического применения. Результаты и материалы исследования могут быть использованы в процессе обучения синтаксическим нормам на уроках русского языка в VIII и IX классах учреждений общего среднего образования.

АНАТАЦЫЯ

Структура і аб'ём магістарскай дысертцыі. Магістарская дысертцыя складаецца з уводзін, агульнай характарыстыкі работы, трох глаў, заключэння і спіса выкарыстаных крыніц, які ўключае 43 наймення. Аб'ём магістарскай дысертцыі складае 67 старонак, тэкст уключае 5 табліц.

Ключавыя словы: ПРАВІЛЬНАСЦЬ МАЎЛЕННЯ, НАВУЧАННЕ СІНТАКСІЧНЫМ НОРМАМ, ГРАМАТЫЧНЫЯ ПАМЫЛКІ, ТЫПАЛОГІЯ ПРАКТЫКАВАННЯЎ, VIII КЛАС, IX КЛАС.

Аб'ект даследавання – працэс навучання сінтаксічным нормам рускай літаратурнай мовы вучняў VIII і IX класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

Прадмет даследавання – методыка навучання сінтаксічным нормам на ўроках рускай мовы ў VIII–IX класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

Мэта даследавання – распрацоўка методыкі навучання сінтаксічным нормам на ўроках рускай мовы ў VIII–IX класах.

Метады даследавання: тэарэтычны аналіз навуковай літаратуры па лінгвістыцы і методыцы выкладання рускай мовы з мэтай фарміравання тэарэтычнай асновы методыкі навучання; аналіз вучэбных праграм і вучэбных дапаможнікаў па рускай мове; мэтанакіраванае назіранне за адукацыйным працэсам ва ўстанове агульнай сярэдняй адукацыі; мадэляванне методыкі навучання сінтаксічным нормам; аналіз і абагульненне атрыманых вынікаў.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Тэарэтычна абгрунтавана і практычна распрацавана комплексная методыка навучання сінтаксічным нормам на ўроках рускай мовы ў VIII і IX класах, падрыхтаваны і апрабаваны дыдактычныя матэрыялы для навучання нормам пабудовы словазлучэнняў, простых няўскладненых і ўскладненых сказаў, складаназлучаных і складаназалежных сказаў, сказаў з чужой мовай.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістарскай дысертцыі забяспечваецца за кошт: звароту да шырокага кола навуковай літаратуры, якая з'яўляецца лінгваметадычнай базай даследавання, карэктнасці цытавання; тэарэтычнага абгрунтавання прапанаванай методыкі навучання сінтаксічным нормам з улікам існуючых у сучаснай метадычнай навуцы дасягненняў, апрабаванні дадзенай методыкі аўтарам даследавання ў працэсе работы настаўнікам рускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі; станоўчай ацэнкі распрацаванай методыкі на шасці навуковых канферэнцыях, адлюстравання вынікаў даследавання ў пяці публікацыях; укаранення вынікаў даследавання ў практыку работы ДУА "Гімназія № 4

г. Баранавічы”; магчымасці праверкі і ўзнаўлення распрацаванай metodyкі пры навучанні рускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Вобласць магчымага практычнага прымянення. Вынікі і матэрыялы даследавання могуць быць выкарыстаны ў працэсе навучання сінтаксічным нормам на ўроках рускай мовы ў VIII і IX класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

ANNOTATION

Structure and scope of the master's thesis. The master's dissertation consists of an introduction, a general overview of the work, three chapters, a conclusion and a list of sources used, including 43 references. The total scope of the master's dissertation is 67 pages, the text includes 5 tables.

Keywords: CORRECTNESS OF SPEECH, TEACHING SYNTACTIC NORMS, GRAMMAR MISTAKES, TYPOLOGY OF EXERCISES, GRADE VIII, GRADE IX.

The object of the research is the process of teaching syntactic norms of the Russian literary language to students of grades VIII and IX of institutions of general secondary education.

The subject of the research is the methodology of teaching syntactic norms in Russian language lessons in grades VIII–IX of general secondary education institutions.

The purpose of the research is to develop a methodology of teaching syntactic norms in the Russian language lessons in VIII–IX grades.

Methods of research: theoretical analysis of scientific literature on linguistics and Russian language teaching methods in order to form a theoretical basis for teaching methods; analysis of curricula and textbooks on the Russian language; purposeful monitoring of the educational process in institutions of general secondary education; modeling methods of teaching syntactic norms; analysis and generalization of the results obtained.

The results of the work and their novelty. A comprehensive methodology for teaching syntactic norms in Russian language lessons in grades VIII and IX has been theoretically substantiated and practically developed; didactic materials have been prepared and tested for teaching the norms of constructing word phrases, simple uncomplicated and complicated sentences, compound and complex sentences, sentences with reported speech.

Authenticity of the materials and results of the master's thesis is ensured by: referring to a wide range of scientific literature, which is the linguo-methodological basis of the study, the correctness of citation; theoretical justification of the proposed methodology for teaching syntactic norms, taking into account the achievements of modern methodological science, testing of this methodology by the author of the study in the process of working as a teacher of the Russian language in general secondary education institutions; positive assessment of the developed methodology at six scientific conferences, reflection of the research results in five publications; implementation of the research results in the practice at the Gymnasium number 4 of the city of Baranovichi; the

possibility of checking and reproducing the developed methodology in teaching Russian in general secondary education institutions.

Recommendations on the usage. The results and materials of the study can be used in the process of teaching syntactic norms in Russian language lessons in grades VIII and IX of general secondary education institutions.